

N:o 137.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1905, kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående inlösen af åtskilliga officers- och underofficerskärer tillhöriga byggnader å mötesplatser m. m.

(1:a U. A.)

Under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver landförsvarsärenden den 3 februari innevarande år, har Kungl. Maj:t uti en samma dag aflåten, till statsutskottet för behandling öfverlämnad proposition (n:o 75) föreslagit Riksdagen medgifva, att för statens räkning finge inköpas:

en officerskåren vid Smålands husarregemente tillhörig bostadsbyggnad å Ränneslätt,

officerskåren vid Skånska dragonregementet tillhöriga fem officersbaracker och en paviljong å Ljungbyhed,

en underofficerskåren vid f. d. Smålands grenadjärkår tillhörig byggnad å Ränneslätt,

en underofficerskåren vid f. d. Blekinge bataljon tillhörig byggnad å Bredåkra,

en officerskåren vid f. d. Blekinge bataljon tillhörig paviljong å Bredåkra,

Dalregementets officerskår tillhöriga, å Romehed uppförda byggnader, nämligen chefsbostaden, majorsbostaden, expeditionsbyggnaden, kaptensbostaden, officerspaviljongen, köksbyggnaden, salongsbyggnaden, lagerkällaren, stallbyggnaden och matboden,

ett samma officerskår tillhörigt jordområde, benämndt »Salongsgården med lägerplatsen»,

en Norrbottens regementes officerskår tillhörig stallbyggnad å Notviken samt

Smålands husarregementes underofficerskår tillhöriga matsals-, bostads- och köksbyggnader å Ränneslätt.

Det åberopade statsrådsprotokollet innehåller följande anförande af departementschefen:

»I anledning af Riksdagens år 1903 församlade revisorers anmärkning, att ett belopp af 129,718 kronor 37 öre utbetalts från fjärde hufvudtitelns allmänna besparingar för inlösen för statens räkning af åtskilliga å mötesplatser befintliga, vederbörande officerskårer tillhöriga byggnader, anhöll Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1904, att, därest fråga skulle uppstå om ytterligare inköp för statens räkning af officerskårer eller underofficerskårer tillhöriga byggnader, sådan fråga måtte varda underställd Riksdagens pröfning.

Efter det berörda anmärkning framstälts, har icke något ärende angående inlösen af byggnader å mötesplatser af Kungl. Maj:t afgjorts. Emellertid hade till Kungl. Maj:t ställda ansökningar i sådant afseende inkommit från officerskårerna vid Andra lifgrenadjärregementet, Skaraborgs, Älfsborgs och Bohusläns regementen, Norra skånska infanteriregementet, Smålands husarregemente och Skånska dragonregementet samt från underofficerskårerna vid f. d. Smålands grenadjärkår och f. d. Blekinge bataljon. Med öfverlämnande af dessa ansökningar anmodade statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet i ämbetsskrifvelse den 30 juli 1904 arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet att taga i öfvervägande och inkomma med yttrande, huruvida framställning till Riksdagen borde göras om förvärfvandet af de byggnader, hvarom ansökningar gjorts, eller några af dem, äfvensom att afgifva förslag i fråga om köpeskillingar och andra villkor, som skulle med köpet förenas, hvarvid, med anledning af hvad Riksdagen i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens fjärde hufvudtitel anfört om ordnande af landstormsförråd, vid bedömandet af kronans behof af byggnaderna särskild hänsyn skulle tagas därtill, huruvida och i hvad mån de kunde erfordras eller vara lämpliga att användas såsom förrådshus.

Uti underdånig skrifvelse den 11 nästlidne januari har arméförvaltningen, med förmålan att förvaltningen ansett sig icke böra för närvarande

till utredning upptaga framställningarna från Andra lifgrenadjärregementet, Skaraborgs, Älfsborgs och Bohusläns regementen samt Norra skånska infanteriregementet, hvilka truppförbands förläggingsorter ännu icke blifvit bestämda, afgifvit utlåtande angående öfriga föreliggande framställningar, för hvilka jag i underdånighet anhåller att få redogöra.

Officerskårens vid *Smålands husarregemente* framställning afser inlösen af en kåren tillhörig, å öfningsplatsen Ränneslätt uppförd bostadsbyggnad för 18,157 kronor 16 öre med ränta från den 1 december 1903 eller det belopp, som vid tiden för ansökningens ingifvande utgjorde kårens skuld för byggnaden. Det fordrade priset har därefter, enligt regementschefens skrifvelse den 1 november 1904, nedsatts till 17,000 kronor. Byggnaden, som är uppförd af timmer under tegeltak och inredd till 26 boningsrum, salong, matsal, kök m. m., har enligt ett af vederbörande fortifikationsbefälhafvare granskadt värderingsinstrument af den 20 oktober 1903 befunnits hafva ett värde af 30,207 kronor 37 öre och är brandförsäkrad för 30,000 kronor.

Officerskårens vid *Skånska dragonregementet* hemställan är, att staten måtte öfvertaga kårens å Ljungbyhed uppförda byggnader, mot det att kåren befrias för den skuld för byggnaderna, hvari kåren den 1 juli 1904 häftade till staten. Ifrågavarande byggnader äro dels fem stycken officersbaracker, hvilka, uppförda under år 1897 för en kostnad af 47,000 kronor, hvartill kommer för cementerade rännstenar omkring byggnaderna och målning utgifna 1,350 kronor, äro brandförsäkrade för 50,000 kronor, dels ock en äldre paviljong af trä med tak af asfaltpapp, bestående af hufvudbyggnad och två flyglar, omfattande en större sal, två samlingsrum, fyra expeditionsrum, tolf andra rum, kök och källare m. m., varande dessa byggnader brandförsäkrade för 19,000 kronor. Officerskårens skuld för byggnaderna, som äro värderade till 50,070 kronor 70 öre, utgjorde den 1 juli nästlidet år 46,683 kronor 51 öre, hvilket belopp äfven är den fordrade köpeskillingen.

Angående inlösen af en underofficersbyggnad å hvardera af f. d. *Smålands grenadjärkårs* mötesplats Ränneslätt och f. d. *Blekinge bataljons* mötesplats Bredåkra har å underofficerskårens vägnar framställning gjorts af chefen för Karlskrona grenadjärregemente, i hvilket nämnda kårer genom beslutet om ny härordning uppgått. Byggnaderna äro af fortifikationsbefälhafvaren värderade, den å Ränneslätt, uppförd år 1851 samt restaurerad och påbyggd åren 1886—1887, till 7,000 kronor och den å Bredåkra, uppförd år 1897, till 3,850 kronor. Under det att underofficerskåren vid

f. d. Smålands grenadjärkår, enligt regementschefens uppgift, genom mångåriga afgifter och löneafdrag kunnat göra sig till i det närmaste skuldfri ägare af sin ifrågavarande byggnad, har sådant icke medhunnits för underofficerskåren vid f. d. Blekinge bataljon, som endast kunnat göra en ringa afbetalning å sin skuld för byggnaden.

Med tillkännagifvande, att sistnämnda kårs byggnadsskuld utgör 3,500 kronor, hemställer arméförvaltningen, att hvardera byggnaden måtte inlösas för detta belopp eller tillhopa 7,000 kronor.

I förenämnda underdåniga skrifvelse har arméförvaltningen tillika, med öfverlämnande af dit ingifna, till Eders Kungl. Maj:t ställda underdåniga ansökningar om inlösen af byggnader, tillhörande officerskåreerna vid f. d. Blekinge bataljon, Dalregementet och Norrbottens regemente samt underofficerskåren vid Smålands husarregemente, afgifvit utlåtande jämväl öfver dessa ansökningar. *Blekinge bataljons* officerskår anhåller, dels att godtgörelse måtte kåren beredas med 1,518 kronor 44 öre, utgörande kostnaden för inredningsarbeten, som kåren låtit verkställa i en staten tillhörig bostadsbyggnad, dels att en officerskår tillhörig officerspaviljong måtte af kronan inlösas. Det för bostadsbyggnadens inredning utgifna belopp har, enligt arméförvaltningens uppgift, blifvit officerskåren godtgjort därigenom, att inredningsarbetena, som varit nödvändiga, uppförts i 1905 års reparationsförslag, vid hvilket förhållande ansökningen i denna del ej torde till vidare åtgärd föranleda.

Vidkommande officerspaviljongen anför officerskåren, att, sedan bataljonens öfningar blifvit förlagda från Vämö till Bredåkra, kåren genom nådigt bref den 11 november 1887 erhållit ett understöd af 3,000 kronor för flyttning från Vämö till Bredåkra af en äldre paviljong. Då det emellertid befunnits, att paviljongen icke kunde genom tillbyggnad i behöflig mån utvidgas, uppfördes i stället nu ifrågavarande paviljong för en kostnad af 10,374 kronor 88 öre. Efter afdrag af berörda understöd samt 400 kronor, som erhållits vid försäljning af den gamla paviljongen, hade återstått 6,974 kronor 88 öre, som af officerskassan utbetalts. Paviljongen, som omfattar två expeditjonsrum, matsal och tre andra rum jämte kök, serveringsrum, skafferier och källare, har besiktigats af fortifikationsbefälhafvaren, som ansett köpeskillingen för densamma böra bestämmas till sistnämnda belopp.

De af *Dalregementets* officerskår till inlösen hembjudna byggnaderna utgöras af:

chefsostaden, uppförd år 1894 och inredd till 6 rum, arkiv m. m., nu värderad till 6,000 kronor,
majorsostaden, uppförd samma år och innehållande 7 rum m. m., värderad till 4,800 kronor,
expeditionsbyggnaden, uppförd år 1894 och innehållande 5 rum, värderad till 4,800 kronor,
kaptensostaden, innehållande 12 rum m. m., värderad till 15,000 kronor,
officerspaviljongen med 15 rum, värderad till 15,000 kronor,
köksbyggnaden, uppförd år 1889 och innehållande 8 rum, värderad till 4,800 kronor,
salongsbyggnaden, innehållande 7 rum, värderad till 14,000 kronor,
lagerkällare, värderad till 500 kronor,
stallbyggnad, värderad till 400 kronor, och
matbod, värderad till 600 kronor.

Byggnadernas uppskattade värde utgör sålunda tillhopa 65,900 kronor.

I sammanhang härmed har officerskåren tillika hembjudit ett jordområde om 3 hektar 78 ar, hvarå följande, kronan tillhöriga byggnader helt och hållet eller delvis äro uppförda, nämligen ett vattentorn, musikkasernen, östra och västra marketenterierna, östra och västra lägerhyddorna, rekrytbaracken samt ett afträdeshus och ett tvätthus.

För de hembjudna byggnaderna har officerskåren till en början fordrat ofvan angifna värdebelopp, men slutligen nedsatt priset till 25,950 kronor 53 öre, motsvarande kårens återstående skuld för byggnaderna, uppgående till 25,450 kronor jämte resterande, till 505 kronor 53 öre belöpande årsafgifter för en del af byggnaderna i »allmänna brandförsäkringsverket för byggnader på landet». Ifrågavarande jordområde, benämndt »Salongsgården med lägerplatsen», är vid verkställd värdering, i enlighet med de i grannskapet gängse tomtpris, uppskattadt till 2,500 kronor för hektar eller för hela området 9,450 kronor och hembjudes staten för detta belopp.

Af de å Notvikens mötesplats utaf *Norrbottens regementets* officerskår uppförda byggnader äro alla af staten inlösta med undantag af en stallbyggnad, som nu af officerskåren hembjudes till inlösen för 2,500 kronor. Byggnaden, som officerskåren efter den förestående flyttningen till Boden ej vidare kan begagna, är i godt stånd samt af fortifikationsbefälhafvaren och en byggmästare värderad till nämnda belopp.

Slutligen har underofficerskåren vid *Smålands husarregemente* till inlösen för 5,000 kronor hembjudit kronan sina å Ränneslätt uppförda matsals-,

bostads- och köksbyggnader, hvilka efter regementets förläggning till annan plats blifva för kåren onyttiga. Dessa byggnader, värderade till sammanlagdt 11,540 kronor och brandförsäkrade för 9,600 kronor, äro enligt utlåtande af fortifikationsbefälhafvaren af utmärkt god beskaffenhet.

Angående ifrågavarande till staten hembjudna byggnader framhåller arméförvaltningen, att de tillkommit, emedan det befunnits oundgängligen nödvändigt för befäl och underbefäl att, i brist på tillfredsställande lokaler i statens byggnader för inkvartering, mathållning och expeditionstjänst, uppföra egna; att, enär dylika lokaler ingå i de nya kasernerna, det syntes vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att vederbörande officers- och underofficerskårer, hvilka efter öfverflyttning till nya etablissemang ej längre hade behof af sina egna byggnader å de nuvarande mötesplatserna, icke vidare betungades af utgifter för dessa byggnader, utan därför erhöle ersättning eller åtminstone befriades från den skuld, de för byggnaderna iklädt sig; att ifrågavarande kårer under en lång följd af år måst underkasta sig stora ekonomiska uppoffringar genom befodringsafgifter, afdrag å löner m. m. för att bereda sig någorlunda tillfredsställande inkvartering under vapenöfningarna på andra platser än dem, där de under större delen af året haft sin verksamhet, samt att såväl officers- som underofficerskårerne komme att få vidkännas stora utgifter för iordningsställandet af erforderliga samlingslokaler m. m. i de nya kasernetablissemangen, hvarför en tillika pågående amortering af lån för byggnader, som de ej längre kunde begagna, skulle blifva för dem mycket betungande.

Med afseende å de hembjudna byggnadernas blifvande användning för kronan hade arméförvaltningen genom vederbörande fortifikationsbefälhafvare låtit anställa särskild utredning, hvaraf framgått, att samtliga byggnader lämpligen kunde få användning af skytteförbund och skytteföreningar samt vid framtida öfningar med landstormen, att särskildt Skånska dragonregementets officersbyggnader kunde komma till stort gagn för inkvartering vid de tillfällen, då större truppsammandragningar inom första arméfördelningen komme att äga rum å Ljungby hed, samt att Dalregementets byggnader vid ett eventuellt upplåtande af Romehed till öfningsplats för hela arméfördelningen kunde komma till användning.

I fråga om de fordrade köpeskillningarna och öfriga villkor, som uppställas för de hembjudna byggnadernas öfverlåtande på staten, ansåge sig arméförvaltningen icke kunna däremot göra några vägande invändningar, enär ägarne icke fordrat mera, än som vore behöfligt för dem för att kunna inbetala sina byggnadslån, hvilkas återstående belopp understege

byggnadernas värde. Ett undantag härifrån utgjorde dock f. d. Smålands grenadjärkårs underofficerskår, hvilken för sin byggnad hade begärt ersättning efter värdering, men arméförvaltningen ansåge det icke vara staten värdigt att söka få inlösa byggnaden endast med det ringa belopp, hvartill underofficerskårens skuld för densamma uppginge, utan borde denna byggnad, värderad till 7,000 kronor, i likhet med hvad förut ägt rum beträffande dels officerskårens vid samma truppförband byggnader å Ränneslätt och dels f. d. Värmlands fältjägarekårs officers- och underofficerskårens byggnader å Trossnäs fält, inlösas med halfva värdet eller 3,500 kronor.

Arméförvaltningen hemställer, att framställning göres hos Riksdagen om inköp af ifrågavarande officers- och underofficerskårer tillhöriga byggnader och mark, samt föreslår såsom villkor för inköpet, hvartill skulle erfordras tillhopa 120,558 kronor 92 öre, att byggnaderna skola i fullständigt skick efter besiktning till kronan såsom dess egendom öfverlämnas med skyldighet för de nuvarande ägarne att till det inre underhålla mäss- och samlingslokaler under den tid, de kunna komma att fortfarande vara till dem upplåtna.

De skäl, som legat till grund för Eders Kungl. Maj:ts förut fattade beslut om inlösen af officers- och underofficerskårer tillhöriga byggnader å mötesplatser, föreligga jämväl i förevarande fall. Som de i hufvudsak äro desamma, som arméförvaltningen anfört, vill jag för egen del endast framhålla, att de förutvarande indelta och med dem jämförliga truppförbands-, officers- och underofficerskårer, hvilka i andra afseenden enligt den nya härordningen alltmer likställts med motsvarande kårer vid de garnisonerade truppförbanden, icke vidare böra uti nu ifrågavarande hänseende intaga en ofördelaktig undantagsställning, utan befrias från de särskilda kostnader, som de hittills fått vidkännas för sådana behof, såsom inkvarterings- och expeditjonslokaler m. m. under öfningstiden, hvilka det principiellt måste anses åligga staten att tillgodose.

Hvad angår officerskårens vid Dalregementet omförmälda jordområde, synes mig desto mera angeläget, att detta af kronan inköpes, som åtskilliga kronan redan tillhöriga byggnader äro därå uppförda.

Jag anser mig alltså böra tillstyrka arméförvaltningens hemställan i dess helhet. Särskildt anslag för inköp af ifrågavarande byggnader m. m. läres emellertid ej behöfva af Riksdagen äskas, enär de å fjärde hufvudtiteln uppkomna besparingar, hvarifrån erforderliga medel för de inköp af enahanda byggnader, som förut ägt rum, utgått, lämna tillgång till gäl-

dandet af köpeskillingarna. Det är sålunda allenast Riksdagens medgifvande till köpet, som på grund af Riksdagens förut anförda skrifvelse bör äskas.»

Med anledning af hvad sålunda i denna fråga till statsrådsprotokollet anförts, har utskottet, utan att därvid godkänna den af Kungl. Maj:t föreslagna användningen af ifrågavarande byggnader, ansett sig böra biträda det föreliggande förslaget och får alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 9 maj 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Reservation

af herrar *C. Persson, G. Odqvist, D. Persson, A. Petersson, P. Olsson* och *C. J. Ödman*, hvilka ansett, att utskottet bort hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke måtte af Riksdagen bifallas.